

Dosarul nr. 2r-241/19

Prima instanță: Judecătoria Bălți sediul Central (jud. E. Balan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. S. Procopciuc, E. Grumeza, N. Chircu)

ÎNCHEIERE

17 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Dumitru Maradi

examinând recursul declarat de Valentina Ulianova

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni „Cet - Nord” împotriva Valentinei Ulianova cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată

împotriva încheierii din 5 martie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de Valentina Ulianova și remisă cu înscrisurile anexate

constată:

La 19 octombrie 2018, SA „Cet - Nord” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Valentinei Ulianova cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

Întemeindu-și pretențiile în baza dispozițiilor art. 25 din Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402 din 24 octombrie 2002, pct. 10, 17, 18 din Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002, art. 8 alin. (2), 513 alin. (1), 514, 572 alin. (1), (2), 586 alin. (1) Cod civil, art. 166, 182² alin. (1), 276² alin. (1) CPC, a solicitat admiterea acțiunii, încasarea de la Valentina Ulianova în beneficiul SA „Cet - Nord” a datoriei în sumă de 13881,51 de lei și a taxei de stat achitate la depunerea cererii de chemare în judecată.

Prin hotărârea din 27 noiembrie 2018 a Judecătoriei Bălți sediul Central, a fost admisă acțiunea.

A fost încasată de la Valentina Ulianova în beneficiul SA „Cet - Nord” datoria pentru serviciile de livrare a energiei termice pe perioada 1 octombrie 2015 – 30 mai 2018 în mărime de 13881,51 de lei și suma de 416,45 de lei drept compensare a cheltuielilor de judecată.

La 26 decembrie 2018, Valentina Ulianova a declarat apel împotriva hotărârii din 27 noiembrie 2018 a Judecătoriei Bălți sediul Central, solicitând casarea hotărârii contestate, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, precum și scutirea de la plata taxei de stat.

Prin încheierea din 30 ianuarie 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost scutită Valentina Ulianova de plata taxei de stat pentru cererea de apel, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Valentina Ulianova, acordat termen limită de înregistrare a cererii de apel motivată în limba română până la data de 15 februarie 2019, fiindu-i explicat faptul că în cazul în care nu vor fi lichidate neajunsurile menționate și nu va fi prezentată cererea de apel motivată, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită.

Prin încheierea din 18 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost acordat Valentinei Ulianova termen suplimentar de înregistrare a cererii de apel motivată cu semnătură olografă, însoțită de traducere în limba română până la data de 5 martie 2019, fiindu-i explicat faptul că în cazul în care nu vor fi lichidate neajunsurile menționate și nu va fi prezentată cererea de apel motivată, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită.

Prin încheierea din 5 martie 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost restituită cererea de apel depusă de Valentina Ulianova și remisă cu înscrisurile anexate.

La 20 martie 2019, Valentina Ulianova a declarat recurs împotriva încheierii din 5 martie 2019 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea încheierii instanței de apel, încasarea cheltuielilor de judecată din contul intimatului, scutirea de la plata taxei de stat.

În motivarea recursului a invocat că cererile depuse, în baza prevederilor art. 22 alin. (1) CPC, nu au fost examinate, dânsa nerecepționând actele judecătorești traduse în limba rusă pe care o posedă.

Prin urmare, nu a știut despre conținutul scrisorilor expediate de către instanțe în adresa sa, nefiind traduse în limba rusă, dânsa a fost lipsită de posibilitatea de a se expune în privința acestora sau de a le contesta în conformitate cu legislația procesuală.

A remarcat că i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi restituit din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 426¹ lit. b¹) CPC, instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea de recurs nu corespunde prevederilor art. 437 alin. (1).

În conformitate cu art. 437 alin. (1) CPC, cererea de recurs trebuie să fie dactilografiată și trebuie să cuprindă: a) denumirea instanței la care se depune recursul; b) numele, denumirea, calitatea procesuală a recurentului sau a persoanei ale cărei interese le reprezintă, adresa lor; c) numele sau denumirea, adresa intimatului; e) denumirea instanței care a emis decizia în apel, data pronunțării și dispozitivul deciziei, argumentele admiterii sau respingerii apelului; f) esența și

temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate, solicitările recurentului, propunerile respective; g) data declarării recursului și semnătura recurentului.

La caz, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că la 20 martie 2019, Valentina Ulianova a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 5 martie 2019 a Curții de Apel Bălți, care însă este redactată într-o altă limbă decât limba oficială în care se desfășoară procesul, fără a anexa traducerea acesteia în limba de stat (f. d. 54-55).

În același timp, instanța de recurs reține că prin Hotărârea nr. 17 din 4 iunie 2018 a Curții Constituționale a Republicii Moldova, a fost constatată desuetudinea Legii nr. 3465 din 1 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești.

Curtea a notat că potrivit art. 74 alin. (1) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, efectul constatării desuetudinii unei legi presupune încetarea acțiunii sale, tot așa cum se întâmplă în cazul abrogării ei.

Pe cale de consecință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că unul din principiile fundamentale ale procesului civil și penal este principiul limbii oficiale de procedură, care este consacrat în art. 118 din Constituție, art. 24 CPC și art. 9 din Legea cu privire la organizarea judecătorească.

Prevederile conținute în art. 118 din Constituție sunt necesare pentru asigurarea respectării drepturilor și libertăților constituționale ale cetățenilor în condițiile egalității depline în fața legii. Reglementările invocate au fost reluate și incorporate în textul legilor procedurale, fiind coroborate cu tratatele internaționale, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care nu impun condiții privind limba în care se desfășoară procesul, prezumând că ședința de judecată se desfășoară în limba națională a statului.

Conform art. 13 din Constituție, limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine, care în lumina Hotărârii Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 36 din 5 decembrie 2013, urmează a fi înțeleasă ca limba română. Caracterul oficial al limbii instituie obligativitatea utilizării acesteia în raporturile cetățenilor cu autoritățile statului, în această limbă fiind redactate și aduse la cunoștința publică toate actele oficiale ale statului.

Din cele menționate, rezultă că procedura judiciară poate fi efectuată în altă limbă, însă documentele procesuale judiciare se întocmesc în mod obligatoriu și în limba de stat. Astfel, cetățenii care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă în cadrul procedurilor judiciare, chiar și în ipoteza în care cunosc limba de stat, fiind un beneficiu legal acordat acestora. Totodată, dreptul de a se exprima în limba maternă în cadrul procedurilor orale desfășurate în fața instanței judecătorești, include și dreptul de a întocmi și înainta în instanță acte de procedură sau alte cereri în această limbă.

În aceste condiții, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție concluzionează că atunci când cererea de recurs în

Secțiunea 1 este redactată într-o altă limbă decât limba de stat, este aplicabilă sancțiunea procedurală sub forma restituirii cererii de recurs.

Or, instanțele de judecată nu se pot preocupa de traducerea cererilor înaintate instanței (de chemare în judecată, apel sau recurs) dintr-o altă limbă în limba de stat din simplul considerent că această pretinsă obligație depășește cadrul împuternicirilor de a înfăptui justiția în mod imparțial și echidistant. Obligația instanței de judecată este de a asigura participanții la proces să ia cunoștință de actele, de lucrările dosarului și să vorbească în judecată prin interpret, în cazul când nu cunosc limba de stat.

Față de cele ce preced, având în vedere că cererea de recurs depusă de Valentina Ulianova împotriva încheierii din 5 martie 2019 a Curții de Apel Bălți, nu corespunde prevederilor art. 437 alin. (1) CPC, fiind redactată într-o altă limbă decât limba oficială în care se desfășoară procesul și nu este însoțită de traducere, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a restitui recursul declarat de Valentina Ulianova.

În conformitate cu art. 426¹ lit. b¹) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se restituie recursul declarat de Valentina Ulianova împotriva încheierii din 5 martie 2019 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni „Cet - Nord” împotriva Valentinei Ulianova cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Svetlana Filincova

Dumitru Maradi